

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ГО «ФОНД РОЗВИТКУ МАРІУПОЛЯ»

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ (EIDV), Словацька Республіка
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ
АСОЦІАЦІЯ «УКРАЇНСЬКИЙ ЛОГІСТИЧНИЙ АЛЬЯНС»
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (EUST), Республіка Польща
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АСОЦІАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО НАВЧАННЯ ТА СТАЖУВАННЯ «АМОС», Болгарія

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВНОГО ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

**Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
(Маріуполь, 4–5 жовтня 2018 р.)**

Маріуполь Кривий Ріг
Видавець Роман Козлов
2018

УДК 338(082)

ББК 35.05я4

С 83

Редакційна колегія:

Голова – *Марова С. Ф.*, д.держ.упр., професор, голова оргкомітету, ректор Донецького державного університету управління;

Заступник голови – *Балуєва О. В.*, д.е.н., доцент, заступник голови оргкомітету, проректор з наукової роботи Донецького державного університету управління;

Члени ради:

Токарева В. І., д.держ.упр., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Донецького державного університету управління;

Дятлова В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності Донецького державного університету управління;

Стойка А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри туризму та логістики Донецького державного університету управління;

Ворона П. В., д.держ.упр., завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підвищення кваліфікації Державної служби зайнятості України, депутат Полтавської обласної ради;

Діденко Н. Г., д.держ.упр., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України;

Тарасенко Д. Л., к.держ.упр., доцент, декан факультету права і соціального управління Донецького державного університету управління;

Калініна І. В., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін Донецького державного університету управління;

Никифоренко Н. О., к.і.н., доцент, завідувач кафедри соціології управління Донецького державного університету управління;

Хороших В. В., к.держ.упр., доцент, завідувач кафедри маркетингу Донецького державного університету управління;

Драгомірова Є. С., к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму та логістики Донецького державного університету управління;

Дятлова Ю. В., к.е.н., завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Донецького державного університету управління.

Затверджено до друку рішенням Вченої ради

Донецького державного університету управління від 27.09.2018 р., протокол № 1.

Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку: матеріали
С83 II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Маріуполь, 4–5 жовтня 2018 р. –
Маріуполь ; Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлов, 2018. – 369 с.

ISBN 978-617-7643-18-9

В збірнику представлені матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку». Наведено погляди представників органів державної та місцевої влади, наукової спільноти та практиків щодо проблем формування стратегічного потенціалу державного та територіального розвитку та пошуку шляхів їх вирішення. Матеріали будуть корисними для наукових та практичних працівників, керівників підприємств, викладачів вищої школи, аспірантів, студентів.

УДК 338(082)

ISBN 978-617-7643-18-9

© Донецький державний університет управління, 2018 р.

В цілому ЕБР та її компоненти – СЕЕЕБ повинна забезпечуватися, насамперед, ефективністю самої економіки, розширенням повноважень місцевого самоврядування, певною економічною та фінансовою автономією при оперативному прийнятті зважених управлінських рішень на окремих територіях України.

УДК 338.48

СИСТЕМНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

СТОЙКА А.В.,

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри туризму та логістики

НИКОЛАЄВА Д.С.,

магістрантка кафедри туризму

Донецького державного університету управління

Ринок рекреаційно-туристичних послуг в Україні вступив в ту стадію розвитку, коли відсутність обґрунтованої стратегії розвитку цієї сфери є серйозною перешкодою для досягнення її стабільності і стійкого розвитку. Слід чітко визначити роль державного і недержавного управління при розробці теоретико-методологічних проблем (основ) управління рекреаційно-туристичною сферою. Регулююча і координуюча роль державного управління особливо важлива для регіонів, що спеціалізуються на розвитку галузей економіки з яскраво вираженою сезонністю, до яких відносяться рекреаційно-туристичні регіони.

Туристична сфера є однією з найбільш перспективних у світі, що пояснюється постійною потребою людей у відпочинку та пізнанні чогось нового, глобалізаційними процесами, спрощенням перетину державних кордонів та функціонуванням належної туристичної інфраструктури у більшості країн світу. Результати проведених досліджень Всесвітньої туристської організації (UNWTO) передбачають, що «туристичний рух до 2020 року зросте до 1,6 млрд. туристів на рік, які витратять 2 трильйони доларів США або 5 млрд. в день» [1, с. 6]. У багатьох державах світу туризм розвивається як цілісна система, що дає змогу ознайомитись з історією, культурою, звичаями, духовними цінностями певної країни та її народу, приносячи прибуток до державного бюджету тієї країни, яка зуміла ефективно розрекламувати свої туристичні дестинації та створити належну для туристів інфраструктуру.

Україна має вагомий ресурсний та комерційний потенціал розвитку туризму та рекреації. У той же час, для успішного розвитку цієї сфери необхідно чітко визначити стратегічні пріоритети реформування ринку туристичних та рекреаційних послуг в Україні, відповідно до євроінтеграційних процесів.

Першим кроком на цьому шляху є визначення системних проблем, що заважають та гальмують розвиток туристичної сфери в Україні:

1. Проведення воєнних дій на території Донецької та Луганської областей, тимчасова окупація АР Крим та м. Севастополь, що не тільки унеможливує

розвиток туристичної сфери на зазначених територіях, але й негативно впливає на перспективи туризму (перш за все в'їзного) в інших регіонах України.

2. Нераціональним залишається використання історико-культурної спадщини України і довкілля, на місцях нехтують принципами розвитку сталого туризму, екологізацією туристичної та рекреаційної діяльності, що порушує європейські принципи розвитку захищених територій. На низькому рівні – охорона історико-культурних пам'яток України (зокрема, внаслідок складної процедури їх включення до Державного реєстру національного культурного надбання, до якого внесено тільки 10% від їх загальної чисельності [2].

3. Недосконалість вітчизняного законодавства щодо ведення туристичного бізнесу. Зокрема, на цей час відсутнє держане регулювання і гарантування надійності та добросовісності туристичних операторів. Станом на початок 2017 р. ліцензовано 2503 вітчизняних суб'єкти туристичної діяльності, з них лише 371 туристичні фірми мають ліцензію на туроператорську діяльність з внутрішнього та в'їзного туризму.

4. Сфера туризму і рекреації в Україні не виконує повноцінно свої економічні, соціальні і гуманітарні функції, не сприяє наповненню бюджетів усіх рівнів, створенню нових робочих місць, збільшенню питомої ваги сфери послуг у структурі внутрішнього валового продукту України.

5. Недосконалість державного управління сферою туризму та рекреації, а також недостатнє підтримка державної політики України у цій сфері.

6. У світовому інформаційному просторі майже відсутня об'єктивна та актуальна інформація про різноманітність та переваги туристичних та рекреаційних ресурсів України, що дискваліфікує Україну як популярну туристичну дестинацію.

7. В Україні майже відсутня державна політика щодо підтримки фінансування сфери туризму.

Керуючись Законами України, особливу увагу розвитку туризму та рекреації приділяють в регіонах. Адже саме туризм та рекреація сприяє збільшенню робочих місць, наповнює місцеві бюджети. У Стратегіях Західних регіонів України розвиток туризму займає провідне місце. Успішний розвиток туризму на місцях, в регіонах напряму залежить від державної політики у цій сфері.

Доцільно детальніше розглянути вирішення базових проблем. Щодо інфраструктури, то необхідно залучати кошти для її створення та удосконалення. Кошти можуть виділятися з державного бюджету, як на національному рівні, так і на місцях, тобто з органів місцевого самоврядування. Розвиток туристичної галузі України має базуватись на застосуванні інновацій у виробничо-господарському процесі підприємств та організацій цієї сфери, що, у свою чергу, потребує значних інвестиційних вкладень. Інвестиційна активність у туристичній сфері залежить від таких чинників, як: державне регулювання у сфері туризму; сума одержаного капіталовкладення та його подальше використання в туристичній галузі; ступінь науково-технічного прогресу тощо.

Розвиток в Україні туризму дозволить створити нові робочі місця, збільшить прошарок «середнього класу», поповнить бюджети всіх рівнів, гарантуватиме соціальну стабільність та економічне зростання в Україні.

Узагальнюючи вищесказане, можна говорити, що Україна з усім комплексом унікальних природних та історико-культурних туристичних ресурсів має можливості стати одним з найбільш туристично атрактивних пунктів на картах та у списках подорожуючих з усього світу. Доцільно використовувати досвід туристично розвинутих держав, які зуміли налагодити синергійне поєднання ефективного державного управління в туристичній галузі і раціонального використання своїх туристичних ресурсів та туристичного потенціалу загалом.

Список використаних джерел:

1. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці. 2003. 300 с.
2. Бурнашов І. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні на сучасному етапі. URL : <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/183853;jsessionid=СВАССЕ6697D400A116E060EE2C513F8C23> (дата звернення 03.09.2018).

УДК 331.101

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СТРАТЕГІЧНА МЕТА РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ

ІЩЕНКО М.І.,

доктор економічних наук, професор
кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Криворізький національний університет

Найбільш влучне, на наш погляд, визначення людського капіталу надано в роботі [1], в якій під ним розуміють економічну категорію, що характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних здібностей, особистих рис і мотивації індивідів, що перебувають у їхній власності, використовуються в економічній діяльності, сприяють зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливають на зростання доходів (заробітків) свого власника та національного доходу. Низька якість людського капіталу може стати у майбутньому головною перешкодою на шляху економічного розвитку України, бо інвестиції у людський капітал з боку держави та підприємств у нас надзвичайно малі, а вектор економічної політики спрямований на старі технологічні уклади індустріального суспільства [2].

Основними викликами щодо демографічної ситуації є старіння населення, загальне зменшення чисельності населення, зменшення чисельності населення працездатного віку. Перелічене, без сумніву, стримує розвиток людського капіталу не тільки області, але й країни (табл. 1).